ISBN 978- 955-4563- 71- 1

අපරාධකාරී චර්යාවෙහි මනෝවිද්‍යාත්මක පසුබිම පිළිබඳ විමර්ශනයක්

එන්. ඩී. ජී. ගයන්ත
දර්ශන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.

හැඳින්වීම

වර්තමාන ලෝකයේ මෙන් ම, ශ්‍රී ලාංකික සමාජය තුළ ද විවිධ තත්ත්වයන් හමුවේ අපරාධවල වර්ධනයක් දැකිය හැකිය. මනුෂ්‍ය ඝාතන, මං පැහැරීම්, ස්ත්‍රී දූෂණ බහුල වශයෙන් ව්‍යාප්තව පවතී. අපරාධ ඇතිවන්නේ කෙසේ ද යනුවෙන් ඉදිරිපත්වන විවිධ අපරාධවිද්‍යාත්මක සිද්ධාන්තයන් මගින් ඒ සඳහා බලපාන බහුවිධ හේතු සාධක ඉදිරිපත්කොට තිබේ. ඒ අනුව අපරාධ ඇතිවීම පිළිබඳව ප්‍රත්‍යක්ෂවාදී සිද්ධාන්තය (Positivist) සම්බන්ධයෙන් ප්‍රකට අපරාධවිද්‍යාඥයෙකු වන්නේ ලොම්බ්‍රෝසෝ (Lombroso) ය. මොහු වඩාත් අවධාරණය කොට ඇත්තේ ජීවවිද්‍යාත්මක ඌණතා පිළිබඳව ය. පසුකාලීන වියතුන් විසින් අපරාධයක් හා සම්බන්ධ මනෝවිද්‍යාත්මක සහ සමාජ විද්‍යාත්මක කරුණු පිළිබඳව අවධානය යොමු කොට තිබේ. මෙහිදී අපරාධයක් හා සම්බන්ධ සාධක නිශ්චය කිරීමෙහිලා විද්‍යාත්මක කරුණු භාවිත කිරීමක් සිදු වේ. මිනිසුන්ගේ ගති ලක්ෂණ පිළිබඳ ව ප්‍රථම වරට පර්යේෂණ කළ අයෙකු ලෙස ඉතාලි ජාතික අපරාධ පරීක්ෂකවරයෙකු වන සිසරේ ලොම්බ්‍රෝසෝ - Cesare Lombroso (835-1909) පෙන්වාදිය හැකිය. මොහුගේ අදහසට අනුව පුද්ගලයින් අපරාධකරුවන් ද නැද්ද යන්න ඔවුන්ගේ මුහුණුවල පෙනුමෙන් හා ඉරියව්වලින් කල් ඇතිව හඳුනාගත හැකිය. ඔහු 1876 දී "අපරාධකාරී මිනිසා - The Criminal Man" නමින් ග්‍රන්ථයක් එළ කළේය. මෙම අදහස් දක්නට ලැබෙන්නේ එම ග්‍රන්ථයෙහි ය.

භෞතික විද්‍යාඥයෙකු වූ මොහු අපරාධකරුවන්ගේ මළසිරුරු කපා පරීක්ෂා කරන අතරතුර එක්තරා ආකාරයක ශාරීරික කලංක (කැළැල් - Stigmata) දක්නට ලැබිණ. එම කැළැල් නිරීක්ෂණය කිරීමෙන් අනතුරුව එවැනි පුද්ගලයින් උපන් අපරාධකරුවන් (Born Criminal) නැතහොත් අතීතාභෘත අපරාධකරුවන් ලෙස නම් කළේය. මේ තුළින් ඔහු නිගමනය කළේ අපරාධකරුවන් කල් ඇතිව හඳුනාගත හැකි බවයි. අතීතාභෘත අපරාධකරුවන්ට සම්බන්ධ ශාරීරික කලංක නැතහොත් කැළැල් පහත සඳහන් පරිදි හඳුනාගත හැකිය. හිසේ ප්‍රමාණයේ පවත්නා වෙනස්කම් සහ එක් ජාතියකට ආවේණික හිසේ ස්වරූපයක් පැවතීම, මුහුණෙහි අසමමිතික බව, ඇසෙහි අඩුපාඩු සහ විශේෂය ස්වරූපයක් ගැනීම, හක්කෙහි සහ කම්මුල් ඇටවල අධික විශාලත්වයක් පැවතීම, අසාමාන්‍ය ස්වරූපයේ කන් පැවතීම, ඇතැම්විට ඉතා කුඩා කන් පැවතීම හෝ චින්පන්සින්ගේ මෙන් කන් හිසින් පිටතට සිටින සේ පිහිටා තිබීම, නාසය ඇඹරුණු ස්වභාවයකින් අනික් පිට පෙරලුණු ස්වභාවයකින් පැවතීම, හෝ සමතලා ස්වරූපයක් පෙන්නුම් කිරීම, නාසයේ කෙළවර ගිලුණු නාස් කුහර සමග හොටයක් මෙන් ඉදිරියට එසවී පැවතීම, තොල් ස්ථූලය, ඉදිමුණු ස්වරූපයක් දරයි. ඉදිරියට නෙරා පිහිටා තිබේ, ඇතැම් සතුන්ගේ මෙන් කම්මුල්වල කුඩා පැසක් බඳුව පිහිටා තිබේ, ඇතැම් උරගයින්ගේ මෙන් තල්ලෙහි අතිවිශේෂතාවක් පෙන්නුම් කරයි, දෙකට බෙදුණු තල්ලක් පවතී, නිකට පස්සට නැඹුරු වූ ස්වභාවයක් දරයි, හෝ අතිශයින් දිගය, නැතහොත් කොට ය, නැතහොත් වානරයින්ගේ මෙන් සමතලාය, දත්වල පිහිටීම අසාමාන්‍ය ය, රැලිවල අතිබහුලතාව, විවිධත්වය සහ ප්‍රපාකය (අකලට පැසීම), කෙස්වල අක්‍රමිකතාව, ඉතා බහුලව හෝ ඉතා ස්වල්පව ඉළ ඇට පැවතීමෙන් වන පපුවෙහි අඩුපාඩු හෝ අතිරික්ත වශයෙන් පුඩු පැවතිම, ලිංගේන්ද්‍රියයෙහි අපවර්තන (විපර්යාස), අත්වල අධික දිගැටි ස්වභාවය, කකුලෙහි සහ අතෙහි ඇඟිලි අධිකව පැවතීම, මොළයෙහි අර්ධගෝලයෙහි අසමබරතාව (හිස් කබලෙහි අසමමිතික බව) [i]

පුද්ගල ගතිලක්ෂණ (Individual Trait) සිද්ධාන්ත ඉදිරිපත් කරමින් මෙඩ්නික් (Mednick), කැස්පි (Caspi), සහ මොෆිට් (Moffitt) පුද්ගල ගතිලක්ෂණ පිළිබඳව අදහස් දක්වා තිබේ. මොවුන් ප්‍රකාශ කරන ආකාරයට ජීවවිද්‍යාත්මක සහ මනෝවිද්‍යාත්මක ගතිලක්ෂණ ගණනාවකින් අපරාධකරුවන් අපරාධකාරී නො වන මිනිසුන්ගෙන් වෙනස් වේ. මෙම ගතිලක්ෂණ සහිත පුද්ගලයින් සමාජ පරිසරය සමග දක්වන අන්තර්ක්‍රියාකාරීත්වය සමග අපරාධ සිදුකරන ආකාරය දැකිය හැකිය. සමාජ විසංවිධානය (Social Disorganization) පිළිබඳ සිද්ධාන්තය මගින් පෙන්වාදෙන ආකාරයට අපරාධ සිදු කරන්නේ විසංවිධානය වූ මිනිසුන් ය. මෙසේ වන්නේ අවිධිමත් සමාජ පාලනය හේතුවෙනි. එවිට අපරාධකාරී සංස්කෘතියක් ඉස්මතු වේ.

ISBN 978- 955-4563- 71- 1

මීට අමතරව යම්කිසි පුද්ගලයෙකුට මුදල්, තත්ත්වයන් (Status) වැනි සාර්ථක ඉලක්ක වෙත ළගා වීමට නො හැකි වූ කල්හි ඔවුහු විඩාවට හෝ පීඩනයට (Strain) පත් වෙති. මෙවැනි පුද්ගලයින් එක්තරා තත්ත්වයක් යටතේ අපරාධ සිදු කිරීමෙන් මීට ප්‍රතිචාර දක්වීමට කැමති ය. මිනිසුන් අපරාධකාරීන්, ලෙස ලේබල් ගසන (Labeling) කල්හි ඔවුහු අපරාධකාරී භූමිකාවන්හි නැවත නැවත ස්ථායී වෙති. [ii]

අපරාධකාරී චර්යාවෙහි මනෝවිද්‍යාත්මක පසුබිම

එහෙත් අපරාධ විද්‍යාඥයින් විසින් ඉදිරිපත් කරන මෙම අදහස් පසුකාලීන අපරාධවිද්‍යාත්මක, සමාජ විද්‍යාත්මක සහ මනෝවිද්‍යාත්මක න්‍යායයන් මගින් අභියෝගයට ලක්කොට තිබේ. වර්තමානයේ වියතුන් විසින් පොදුවේ පිළිගන්නා ආකාරයට අපරාධයක් යනු මනෝවිද්‍යාත්මක, සමාජවිද්‍යාත්මක සහ අවස්ථාමය චර්යාවකි.

සිග්මන් ෆ්‍රොයිඩ් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද සිද්ධාන්ත සහ අපරාධකාරී චර්යාව අතර පවතින සම්බන්ධතාව

මනෝවිශ්ලේෂණවාදී ප්‍රවේශයට අනුව අපරාධ සිදු වන්නේ සිතෙහි පවත්නා ප්‍රේරණයන් හා සහජාසයන් හේතුකොටගෙන ය. ඒවා බොහෝවිට අවිඥානික නිසා අපට කෙලින් ම දෘශ්‍යමාන නො වන්නේ ය. ප්‍රථමයෙන් ම මේ සම්බන්ධයෙන් කරුණු ඉදිරිපත්කොට ඇත්තේ සිග්මන්ඩ් ෆ්‍රොයිඩ් විසිනි. අනතුරුව නව ෆ්‍රොයිඩියානුවාදීන් වන කාල් යුංග්, ඇල්ෆ්‍රඩ් ඇඩ්ලර්, එරික්සන් වැනි මනෝවිද්‍යාඥයින් විසින් ද මේ සම්බන්ධයෙන් අදහස් දක්වා තිබේ. සිග්මන්ඩ් ෆ්‍රොයිඩ් මනස පිළිබඳ පසු විග්‍රහය තුළින් පෙන්වාදෙන ආකාරයට පුද්ගල මනස අංශ තුනකට බෙදා දක්වයි. එනම් තද්භවය (Id), අහංභාවය (Ego) සහ උපරි අහංභාවය (Superego) වශයෙනි. තද්භාවය ඉස්මතුවීම හේතුවෙන් අපරාධ සිදු වේ. එසේම, අහංභාවය දුර්වල වීම හේතුවෙන් ද පුද්ගලයා වෙතින් අපරාධ සිදු විය හැකිය. නිසිලෙස උපරි අහංභාවය වර්ධනය නො වීම හේතුවෙන් ද අපරාධ සිදු වේ. මෙය හෘදය සාක්ෂිය නොමැති අවස්ථාවක් ලෙස ද පෙන්වාදිය හැකිය. ෆ්‍රොයිඩ්ගේ මනෝලිංගික සංවර්ධනය (psychosexual development) විශේෂ අවධි පහක් යටතේ ඉදිරිපත්කොට තිබේ. මෙම සිද්ධාන්තයට අනුව අනුව කුඩා කල දරුවා සමාජානුයෝජනය වන්නේ මානසික හා ලිංගික අවස්ථා තුනක් තුනක් පදනම් කරගෙනයි. එනම්,

1. මුඛීය අවධිය (Oral Stage)
2. පායුථ අවධිය හෙවත් ගුද අවධිය (Anal Stage)
3. ලිංගරූපී අවධිය (Phallic Stage)

මනෝලිංගික සංවර්ධනයේ ප්‍රථම අවධිය මුඛීය අවධිය යි. උපතේ පටන් පළමු වසර වෙන තෙක් මෙම අවධිය ක්‍රියාත්මක වේ. ළදරුවාගේ මුඛය ලිබිඩනීය ප්‍රදේශය ලෙස ක්‍රියාත්මක වේ. මවගෙන් කිරි උරා බීමත් සමග පරිතුෂ්ටියට පත්වන ළදරුවා මුඛය උපයෝගී කරගනිමින් ඔහුගේ හෝ ඇයගේ පරිසරය ගවේෂණය කිරීමට පටන් ගනී. මවුකිරි බීමේ පුරුද්දට අනුව යම් යම් දෑ මුඛය තුළට දැමීමට පටන් ගනී. මෙම අවධියේදී අත් පා එතරම් ශක්තිමත් නැත. දරුවා බාහිර ලෝකයට සම්බන්ධ කරන එකම අවයවය වන්නේ මුඛය යි. [iii] දරුවාගේ සුඛ වේදනයන් ද ක්‍රියාත්මක වන්නේ මුඛය කේන්ද්‍ර කොටගෙන ය. විවිධ දෑ මුඛයට ඇතුළු කරගැනීමෙන් හා සැපීමෙන් සුඛවේදනය ලබයි. මවගේ තන පුඩුව, කිරි බෝතලය වැනි ප්‍රණීත දෑ පිළිගන්නා අතර අමිහිරි දෑ මුඛය තුළට ගත්විට ප්‍රතික්ෂේප කරයි. මෙම අවධියේදී දරුවාට මව, පියා හෝ උපස්ථායිකාවක මත යැපෙන්නට සිදු වේ. ඔවුන්ට ඉතා පහසුවෙන් දරුවාගේ චර්යාවන් පාලනය කළ හැකිය. යම් ලෙසකින් උපස්ථායිකාව විසින් හෝ මව පියා විසින් දරුවා නො සලකා හැරියහොත් හෝ සීමාව ඉක්මවා ආරක්ෂා කරනු ලැබුවහොත් පසු කාලීනව අසාමාන්‍ය චර්යා ඇතිවිය හැකිය. අපරාධකාරී චර්යාවන් පෙන්නුම් කළ හැකිය.

මනෝලිංගික සංවර්ධන න්‍යායයෙහි දෙවන අවධිය වන්නේ පායුථ හෙවත් ගුද අවධිය යි. ළදරුවකුගේ වයස මාස 18 සිට අවුරුදු 3 දක්වා මෙම අවධිය ක්‍රියාත්මක වේ. මෙම කාලයේදී අහංභාවය නිර්මාණය වීම අඛණ්ඩව සිදුවන අතර ළදරුවෙකුගේ මදජනක කලාපය මුඛයේ සිට ගුදය (anus) දක්වා වෙනස් වේ. මෙම අවධියේ මළපහ කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තුළින් සුඛ වේදනයන් ක්‍රියාත්මක වේ. මළපහ කිරීමේදී ගුදයේ සහ මහාන්ත්‍රයේ මාංශපේශී සහ ස්නායු පීඩනයට පත් වේ.

ISBN 978- 955-4563- 71- 1

මළපහ පිටවීමත් සමග පැවති පීඩනය, ආතතිය අවසන්වී දැඩි තෘප්තියක් දනේ. වැඩිහිටි වියේදී සිදුවන ආවේග පිටවීම, කෝපය පිටවීම සහ ආශාවන් පිටවීම ආදියෙහි මුල් ස්වරූපය වන්නේ මෙය යි.

මනෝලිංගික සංවර්ධන අවධීන්හි තෙවන පියවර ලෙස ලිංගරූපී අවධිය සඳහන් කළ හැකිය. වයස අවුරුදු 03 සිට 06 දක්වා මෙම අවධිය ක්‍රියාත්මක වේ. මදජනක කලාපය ලිංගේන්ද්‍රිය දෙසට සංක්‍රමණය වේ. මෙම අවධියේදී ළමයි තම තමන්ගේ ශරීර පිළිබඳව සැලකිලිමත්වීමට පටන් ගනිති. එසේම, වෙනත් ළමයින්ගේ ශරීරයන් පිළිබඳව සැලකිලිමත් වෙති. තම දෙමාපියන්ගේ ශරීර පිළිබඳව සැලකිලිමත් වෙති. ළමයින් තුළ ලිංගික කුතුහලය ඇතිවන අතර එම කුතුහලය තෘප්ත කරගන්නේ නිර්වස්ත්‍රව සිටීමෙන් සහ එකිනෙකාගේ වෙනස්කම් සහ ලිංගේන්ද්‍රියයන් දැකීමෙනි. පුරුෂයින්ගේ සහ ස්ත්‍රීන්ගේ, පිරිමි ළමයින්ගේ සහ ගැහැණු ළමයින්ගේ කායිකමය, ලිංගිකමය වෙනස්කම් හඳුනාගන්නේ මෙම අවධියේදී ය. මෙම අවස්ථාවන් හි දරුවා නිසි පරිදි සකස් නො වුවහොත් හෝ අනවශ්‍ය ලෙස දරුවා පාලනය කිරීමට මව මැදිහත් වුවහොත් හෝ මව සමග සම්බන්ධය නිසි ලෙස ඇති නො වුනහොත් ළමයා භග්න ආසා ඇති ආත්මලෝභී පරාධීන අයෙකු බවට පත්වේ. අන්තවාදී අක්‍රිය පුද්ගලයෙකු වී අපරාධ සිදු කරයි. පුද්ගල ඔහු පෙන්වාදෙන ආකාරයට ළමාවියෙහි නොවිසඳුණු ගැටලු හේතුවෙන් පුද්ගල චර්යාවට විශාල බලපෑමක් සිදු වේ. ෆ්‍රොයිඩ්ගේ මෙම අදහස් සම්බන්ධයෙන් විවේචන ද පවතී. එනම්, අපරාධවලට පුද්ගලයා ජීවත්වන සමාජයේ බලපෑම පිළිබඳව යම් අදහසක් ඉදිරිපත්කොට නොමැති බැවිණි. එසේම, ෆ්‍රොයිඩ් අවධානය යොමුකොට ඇත්තේ අපරාධ වැළැක්වීමේ ක්‍රමවේදයන්ට වඩා ප්‍රතිකාර ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳව පමණි.

සමාජ විරෝධී පෞරුෂ අක්‍රමතාව හා අපරාධ අතර සම්බන්ධතාව

අමෙරිකානු මනෝවිද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය (American Psychiatric Association (APA)) මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ''මානසික අක්‍රමතා පිළිබඳ රෝග විනිශ්චය සහ සංඛ්‍යා දත්ත අත්පොත'' (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, (DSM–IV))[iv] මගින් හඳුනාගන්නා ආකාරයට සමාජ විරෝධී පෞරුෂ අක්‍රමතාව මගින් වෙනත් අයගේ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝණය කරයි. මෙම චර්යාව බොහෝ දුරට අපරාධකාරී චර්යාවක් ලෙසට හඳුනාගෙන තිබේ. (DSM–IV) වාර්තාවේ විස්තර කෙරෙන ආකාරයට සමාජවිරෝධී පෞරුෂය සහිත පුද්ගලයින් වෙතින් පහත සඳහන් ලක්ෂණයන් පෙන්නුම් කරයි. මෙම ලක්ෂණයන්ගෙන් අවම වශයෙන් ලක්ෂණ තුනක්වත් පවතින්නේ නම් එවැනි පුද්ගලයින් සමාජ විරෝධී පෞරුෂ සහිත පුද්ගලයින් ලෙස හඳුනාගත හැකිය.

1. නැවත නැවත සිදු කෙරෙන අපරාධකාරී ක්‍රියාවන් (Repeated criminal acts)
2. කපටි බව (Deceitfulness)
3. ආවේගශීලී ස්වභාවය (Impulsiveness)
4. නිතර නිතර සිදු කරන කෝලාහල සිදුකිරීම් හෝ පහරදීම් (Repeated fights or assaults)
5. අනික් අයගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳව නො සැලකිල්ල (Disregard for the safety of others)
6. වගකීම් පිළිබඳව නො සැලකිල්ල (Irresponsibility)
7. ඉතා අඩු වශයෙන් පසු තැවීම (Lack of remorse)[v]

මෙවැනි ලක්ෂණ අවුරුදු 15 සිට යම් පුද්ගලයෙකු තුළින් විද්‍යමාන වුවත් සමාජ විරෝධී අක්‍රමතාවෙන් පෙළෙන අයෙකු ලෙසට හඳුනාගත හැක්කේ වයස අවුරුදු 18 හෝ ඊට වඩා වැඩි වැඩිහිටියන් ය.

මානසික රෝග සහ අපරාධකාරී චර්යාව අතර පවතින සම්බන්ධතාව

අපරාධකාරී චර්යාව හා මානසික රෝග අතර පවතින සම්බන්ධතාව තරමක් සංකීර්ණ වූ තත්ත්වයකි. අපරාධකාරී චර්යාවන් හා සම්බන්ධවන මානසික රෝග කිහිපයක් පහත සඳහන් පරිදි පෙන්වාදිය හැකිය.

1. කාංසා අක්‍රමතා (Anxiety disorders)

ISBN 978- 955-4563- 71- 1

2. විභ්‍රමය (Delirium)
3. මායාත්මක අක්‍රමතාව (Delusional disorder)
4. චිත්ත වික්ෂේපය Dementias
5. ආවේග පාලනය පිළිබඳ අක්‍රමතා (Impulse control disorders)
6. ඖෂධ වලින් මත්වීම හෝ පසු බැසීම (Intoxication or withdrawal from medications or drugs)
7. ප්‍රධාන විෂාදය සහ ද්වි ධැව අක්‍රමතාව වැනි ගති ස්වභාවයන් පිළිබඳ අක්‍රමතා (Mood disorders, such as major depression, and bipolar disorder)
8. පෞරුෂ අක්‍රමතා, විශේෂයෙන් සමාජවිරෝධී පෞරුෂ අක්‍රමතාව (Personality disorders, especially antisocial personality disorder)
9. සංවර්ධන අක්‍රමතා (ඔටිස්ම්) (developmental disorder(autism)
10. සයිකෝෂීය අක්‍රමතා හෙවත් ප්‍රධාන මානසික අක්‍රමතා (Psychotic disorder)
11. භින්නෝන්මාදය (Schizophrenia)
12. ද්‍රව්‍ය මත සහ අපයෝජන මත යැපීම (Substance dependence and abuse)
13. ව්‍යසන හේතුවෙන් මොළයෙහි ඇතිවන තුවාළ (Traumatic brain injury (TBI))

අපරාධකාරී යුක්ති පද්ධතිය තුළ පුද්ගලයෙකු තුළින් හඳුනාගත හැකි මූලික මනෝවෛද්‍ය විද්‍යාත්මක අක්‍රමතා ලෙස ඉහත සඳහන් අක්‍රමතා පෙන්වාදිය හැකිය. මෙම රොගී තත්ත්වයන්ගෙන් පෙළෙන පුද්ගලයින් හුදෙක් මානසික අක්‍රමතාව තිබූ පමණින් ම අපරාධකරුවන් ලෙස ලේබල් ගැසීම නො කළ යුතු ය.

එහෙත් ඇතැම් අක්‍රමතා අපරාධ හා සම්බන්ධ වන බව පහසුවෙන් කිව හැකිය. මක් නිසාද යත් මානසික රෝග විනිශ්චය හා සංඛ්‍යා දත්ත අත්පොත (*Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fourth Edition, Text Revision (DSM-IV-TR)*) මගින් වෙනත් අයගේ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කෙරෙන මානසික අක්‍රමතාවන්ගේ රෝග ලක්ෂණ පැහැදිලිව දක්වා ඇති හෙයිනි. [vi] මානසික රොගයන්ගෙන් පෙළෙන බොහෝ මිනිසුන් ප්‍රචණ්ඩකාරී මිනිසුන් නොවන බව සිහිපත් කළ යුතු ය.[vii] සයිකෝෂීය නැතහොත් ප්‍රධාන මානසික රෝග සහිත පුද්ගලයින් සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන ලද පර්යේෂණයක් මගින් තහවුරු වී ඇති ආකාරයට ප්‍රචණ්ඩකාරී අපරාධයන් සඳහා සම්බන්ධ වී ඇත්තේ 5% ක් පමණි.[viii] විවිධ මානසික අක්‍රමතා තත්ත්වයන් හමුවේ බරපතල අපරාධ සිදු කළ ලෝකයේ ප්‍රකට චරිත කිහිපයක් පහත සඳහන් පරිදි පෙන්වාදිය හැකිය. සර්හාන් සර්හාන් (Sirhan Sirhan), චාල්ස් මැන්සන් (Charles Manson), ඩේවිඩ් බර්කොවිට්ස් (David Berkowitz), ජෝන් හින්ක්ලි (John Hinckley), ජෙෆ්රි ඩාහ්මර් (Jeffrey Dahmer)

බුද්ධිය සහ අපරාධකාරීත්වය අතර පවතින සම්බන්ධතාව

බුද්ධිය (Intelligence) - යම් පුද්ගලයෙකුට තමා ජීවත්වන පරිසරය සමග අභිප්‍රායයක් ඇතිව ක්‍රියා කිරීමේ, තාර්කිකව සිතීමේ, සඵලදායී ලෙස කටයුතු කිරීමේ ශක්තිය බුද්ධිය ලෙස පෙන්වාදිය හැකිය. ලොම්බ්‍රෝසෝ උපන්‍යාසකරණය කළ ආකාරයට අපරාධ කරුවන් යනු දුර්වල මනසකින් යුක්ත පිරිසකි. නමුත් නිශ්චිත ලෙස බුද්ධිය මිනුමකට ලක් කළ නො හැකිය. පළමුවන බුද්ධි පරීක්ෂණය බීනේ (Binet) විසින් සිදු කරන ලදී. ඔහු එහිදී මානසික වයස යන සංකල්පය භාවිත කළේය. එක්තරා නිශ්චිත වයසකට අයත් පිරිසකට දෙන ලද යම් කාර්යයක් සම්පූර්ණ කිරීමට නම් මානසික වයස අවශ්‍ය වේ. ගොඩාඩ් (Goddard) 20 වන ශතවර්ෂයේදී සිරකරුවන් වැනි ආයතනගත පුද්ගලයින් පදනම් කරගනිමින් බුද්ධි පරීක්ෂණ සිදු කළේය. ඔහු නිගමනය කළ ආකාරයට බොහෝ සිරකරුවන් දුර්වල මානසිකත්වයෙන් යුත් පිරිසකි. පහළ මට්ටමේ බුද්ධිඵලය සහිත මිනිසුන් වෙතින් අපරාධ සිදු වේ.

ඉගෙනුම් විබල්‍යතා සහ අපරාධ (ඛ්‍ැරබසබට ාසීඉසකසඑසැ ්බා ජරසපැ*

ඉගෙනුම් විබල්‍යතා යනු ඉගෙනුම් ගැටලු හැඳින්වීම සඳහා භාවිත කරන වචනයකි. මේවා පිරිමින් අතර බහුල ය. හේතු අපැහැදිලි ය. මොළය හා සම්බන්ධ දුෂ්කෘතීන් මගින් මේ සඳහා බලපෑමක්

ISBN 978- 955-4563- 71- 1

කරයි. උපත හා සම්බන්ධ ගැටලු මෙන් ම ප්‍රවේණි බලපෑම ද මේ සඳහා පැවතිය හැකිය. ඉගෙනුම් විබල්‍යතා සහිත පුද්ගලයින් සමාජ ප්‍රතිමාන පිළිබඳ නිසි අධ්‍යාපනයක් අවබෝධයක් නොලැබීම හේතුවෙන් සමාජ ප්‍රතිමාන උල්ලංඝණය කිරීම තුළින් අපරාධ සිදු කරති. අවධාන - ඌණ සහ අධික්‍රියාකාරී අක්‍රමතාව (Attention-deficit hyperactivity disorder) ඉගෙනුම් විබල්‍යතා අතර ප්‍රමුක මානසික අක්‍රමතාවකි. අවධානය තබා ගැනීමේ ඌණතාවකින් පසුවන මොවුන්ගේ අධික්‍රියාකාරී චර්යාව හේතුවෙන් අපරාධ සිදුවිය හැකිය.

ඉගෙනුම් සිද්ධාන්ත සහ අපරාධ (බැ්රබසබට එයැදරහ) ජරසපැ**

ඉගෙනුම යනු අත්දැකීම්වල ප්‍රතිඵලක් ලෙස චර්යාවේ ඇතිවන ස්ථිර වෙනස් කමකි. මනුෂ්‍ය චර්යාව යනු උගත් තත්ත්වයකි. මනුෂ්‍ය චර්යාව ඉගෙන ගන්නේ මනෝවිද්‍යාත්මක ක්‍රමවේද තුනක් අනුව ය. එනම්,

1. සම්භාව්‍ය ආරෝපණය (classical conditioning)
2. ක්‍රියාකාරී ආරෝපණය (operant conditioning)
3. නිරීක්ෂණාත්මක ඉගෙනුම (Observational learning)

යනාදිය යි.

ඉගෙනුම් සිද්ධාන්ත මගින් පැහැදිලි කරන ආකාරයට අපරාධකරුවන් යනු ප්‍රචණ්ඩකාරී ප්‍රවණතාවක් සහිතව උපන් පිරිසක් නොවේ. මොවුන් ප්‍රචණ්ඩකාරීත්වයට සහ ආක්‍රමණශීලීත්වයට යොමු වන්නේ ජීවන අත්දැකීම් සමග ය. ප්‍රචණ්ඩකාරීත්වය සහ අපරාධ පිළිබඳව ඉගෙනගන්නේ චර්යා ආදර්ශනය තුළිනි. නිරීක්ෂණාත්මක ඉගෙනුම තුළ මේ පිළිබඳ පුළුල් විග්‍රහයක් දැකිය හැකිය. සමාජ ඉගෙනුම් සිද්ධාන්තය ඉදරිපත් කළ ඇල්බට් බන්ධුරා එවැනි ආදර්ශනයන් පැමිණෙන අංශ කිහිපයක් පහත සඳහන් පරිදි පෙන්වා දෙයි. එනම්,

1. පවුලේ සාමාජිකයින්
2. පාරිසරික අත්දැකීම්
3. නූතන තාක්ෂණය සහ මාධ්‍ය භාවිතය

පවුලේ සාමාජිකයින් අපරාධවලට යොමු වූ පිරිසක් නම් බොහෝ දුරට එම පවුල්වල ළමයින් ද පසුකාලීනව විවිධ අපරාධ සඳහා යොමුවිය හැකිය. අපරාධකාරී පරිසරයන්හි ජීවත්වන අය බොහෝ දුරට අපරාධයන්ට පෙළඹෙන අවස්ථා බහුල වශයෙන් දැකිය හැකිය. මත්ද්‍රව්‍ය අලෙවි කරන, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරන සමාජ පරිසරයන්හි හැදෙන වැඩෙන ළමයි බහුල වශයෙන් එවැනි ඇබ්බැහිවීම් පදනම් කරගෙන අපරාධකාරී චර්යාවන් පෙන්නුම් කරති.

නූතන තාක්ෂණික මාධ්‍ය මගින් ඉදිරිපත්වන අපරාධ හා සම්බන්ධ යම් යම් දර්ශන දැකීමෙන් ඒවා අනුකරණය කිරීම හේතුවෙන් ද පුද්ගලයින් අපරාධවලට පෙළඹෙන අවස්ථා බහුල වශයෙන් දැකිය හැකිය. නූතන තාක්ෂණික මාධ්‍ය ලෙස ගත් විට පහත සඳහන් අංශයන් ඒ සඳහා ඇතුළත් කළ හැකිය.

1. විද්‍යුත් මාධ්‍ය

රූපවාහිනිය (TV), චිත්‍රපට (Films), ගුවන්විදුලි යන්ත්‍රය (Radio), සීඩී (CD), වීසීඩී (VCD), ඩීවීඩී (DVD), කැමෙරා (Camera) ආදිය ඇතුළත් කළ හැකිය.

2. මුද්‍රිත මාධ්‍ය

ප්‍රවෘත්ති ලිපි (Newsletters), සඟරා (magazines), ප්‍රචාරක පත්‍රිකා (brochures), පොත් (books), පත්‍රිකා (leaflets) පොත් පිංච (pamphlets) දෘශ්‍ය මාධ්‍ය ලෙස ඡායාරූප (Photographs) ඇතුළත් කළ හැකිය.

3. නව යුගයේ මාධ්‍ය

පරිඝණක (computers) සහ ජංගම දුරකථන (Mobile phones) ප්‍රධාන වේ. ඊ-මේල් (email) ෆේස් බුක් (Face Book) ට්විටර් (Twitter) වැනි සන්නිවේදන ක්‍රම වෙබ් අඩවි (websites) මේ තුළට ඇතුළත් කළ හැකිය.

ISBN 978- 955-4563- 71- 1

නූතන තාක්ෂණය හා මාධ්‍ය පුද්ගලයින්ගේ චර්යාවට සහ විශ්වාසයන්ට සෘජුව හෝ වක්‍රව බලපායි. විශේෂයෙන් ළමයින්ගේ සහ නවයෞවනයන්ගේ චර්යාවට සෘජු බලපෑමක් කරයි. ඇල්බට් බන්ධුරාගේ සමාජ ඉගෙනුම් න්‍යායට අනුව ළමයින් සහ නවයෞවනයන් ඉගෙන ගන්නේ නිරීක්ෂණය කිරීමෙන් සහ අනුකරණය කිරීමෙනි. ඔවුහු සැබැහින් දකින දෑ මෙන් ම රූපවාහිනී තිරය මත වැටෙන දෑ ද අනුකරණය කරති. ජීන් පියාජේගේ ප්‍රජානන සංවර්ධන න්‍යාය (Cognitive development theory) පෙන්වාදෙන ආකාරයට විවිධ අවධිවලදී මාධ්‍ය අවබෝධකරගන්නා ආකාරය අනුව ළමයින්ගේ ප්‍රජානන ශක්‍යතාව නිර්ණය කෙරෙයි. උදාහරණයකින් පැහැදිලි කළහොත් අවුරුදු 8ට වඩා අඩු ළමයින් වෙළඳ ප්‍රචාරණයන් හේතුවෙන් පෙළඹීමට ලක්වන අතර විවිධ ගැටලුවලට භාජනය විය හැකිය.

චිත්‍රපට නාට්‍ය ආදිය නිරීක්ෂණයෙන් සාමාන්‍ය චර්යාවන්ට වඩා අපරාධකාරී චර්යාවන්ට පෙළඹිය හැකිය. ඒ අනුව, විවිධ මනෝවිද්‍යාත්මක න්‍යායයන් මගින් යෝජනා කරන ආකාරයට නූතන තාක්ෂණය සහ මාධ්‍ය මගින් විකාසනය කෙරෙන ඇතැම් වැඩසටහන් අපරාධ ඇති කිරීමේ භව්‍යතාවක් පෙන්නුම් කරයි.

අවේගශීලීත්වය සහ ආක්‍රමණශීලීත්වය (ෂපචමකිසඩසළුහ ්බා ්ටඨරූසදබ*

මෙම තත්ත්වය සාමාන්‍ය ජනතාවට වඩා අපරාධකරුවන් අතර වැඩි වශයෙන් දැකිය හැකිය. මෙම දෙඅංශයට ම අයත් අය අතර වැඩි වශයෙන් චර්යාත්මක ගැටලු දැකිය හැකිය. රූපවාහිනියෙහි විකාශනය කෙරෙන චිත්‍රපටිවල බොහෝදුරට පුද්ගලයෙකුගේ ආවේගශීලීත්වය සහ ආක්‍රමණශීලීත්වය වර්ධනය කෙරෙන ප්‍රචණ්ඩකාරී දර්ශන ඇතුළත් ය. එම ප්‍රචණ්ඩකාරී දර්ශන නැරඹීමට අවුරුදු 18 ට පහළ ළමයි වැඩි කැමැත්තක් දක්වති. බොහෝ ප්‍රචණ්ඩ හැසිරීම් ළමයින් [102]වශීකරන ආකාරයෙන් ඉදිරිපත් කෙරේ. රැප් සංගීතය සහ රැප් සංගීත වීඩියෝ දර්ශන ප්‍රචණ්ඩත්වය වර්ධනයට හේතු වේ. වීඩියෝ ක්‍රීඩාවල බොහෝ දුරට ප්‍රචණ්ඩකාරී දර්ශන දැකිය හැකිය. උදාහරණයක් ලෙස 1993 ජනවාරි 18 සිදු වූ ඇමෙරිකාවේ නැගෙනහිර කාටර් උසස් පාසලේ (East Carter High School shooting) වෙඩි තැබීම සඳහන් කළ හැකිය. මෙය සිදුකරන ලද්දේ ගැරී ස්කොට් පෙනින්ටන් (Gary Scott Pennington) නම් 17 වියැති සිසුවෙකු විසිනි. මෙහිදී ඔහු විසින් තමාගේ ඉංග්‍රීසි පංතියේ ඉංග්‍රීසි ගුරුවරියට වෙඩි තබන ලදී. නමුත් ඔහු එම වෙඩිතැබීමට පෙර කිසිම දාක තුවක්කුවකින් වෙඩිතබා නො තිබුන අයෙකි. මාධ්‍ය තුළින් ප්‍රචණ්ඩත්වය දැකීම තුළින් ළමයින් කාංසාවට සහ බියට පත්වේ. ගැටලුවක් විසඳීමේ ක්‍රමවේදයක් ලෙස ආවේගශීලීව, ආක්‍රමණශීලීව ප්‍රචණ්ඩත්වයට යොමු වේ. පසුව ඔවුහු ප්‍රචණ්ඩත්වය මුල් කරගනිමින් විවිධ අපරාධ සිදු කරති. ප්‍රචණ්ඩ දර්ශන නරඹන සෑම කෙනෙක්ම ප්‍රචණ්ඩත්වයට හුරු නොවේ. ඇතැමෙක් එසේ විය හැකිය.

අපරාධකරුවන්ගේ සහ ප්‍රචණ්ඩ මිනිසුන්ගේ මනෝවිද්‍යාත්මක ගතිලක්ෂණ

- අතිශය ආත්මාර්ථකාමීත්වය (Extreme selfishness)
- දුර්වල ආවේග පාලනය (Poor impulse control)
- තමන්ගේ වාසියට හැසිරීම ලක්ෂණකොට ඇති චර්යාව (Manipulative behavior)
- වෙනත් මිනිසුන්ගේ චිත්තවේග නිරවද්‍ය ලෙස තේරුම්ගැනීමේ නො හැකියාව (Inability to accurately "read" other people's emotions)

අන්තර්ජාලය තුළින් ළමයින් දාමරිකකම් සහ හිරිහැරකිරීම්වලට (Internet bullying and harassment) පෙළඹී ඇත. මනෝවිද්‍යාත්මකව පිළිගැනෙන්නේ මෙවැනි ළමයින් මානසික අසහනයෙන් සහ ඇතැම් මානසික අක්‍රමතාවලින් පෙළෙන බවයි. මේ යටතට ඇතුළත් කළ හැක්කේ ළමයින්ගෙන් සුළුතරයකි.
පර්යේෂණ මගින් තහවුරු වී ඇති ආකාරයට ළමයින් සහ නවයෞවනයින් අතර ආක්‍රමණශීලීත්වයට සහ ප්‍රචණ්ඩත්වය ඇතිවීමට බලපාන ඉහත සාධක හඳුනාගෙන එම සාධක අවම කිරීමට හෝ සම්පූර්ණයෙන් ම නැති කිරීමට ක්‍රියා කිරීමෙන් ආක්‍රමණශීලීත්වය සහ ප්‍රචණ්ඩත්වය අවම කිරීම හෝ සම්පූර්ණයෙන් නැතිකිරීම සිදුකළ හැකිය.

ISBN 978- 955-4563- 71- 1

නිගමනය

අපරාධ සම්බන්ධයෙන් මුල් කාලීනව ඉදිරිපත් ව ඇති අපරාධවිද්‍යාත්මක සිද්ධාන්ත මගින් විශේෂයෙන් පැහැදිලිකොට ඇත්තේ පුද්ගලයින්ගේ ජීවවිද්‍යාත්මක ඌණතා පිළිබඳව ය. ජීවවිද්‍යාත්මක ඌණතා සහිත පුද්ගලයින් විසින් අපරාධ සිදු කරන බව මෙවැනි සිද්ධාන්ත මගින් අවධාරණය කොට තිබේ. මෙම සිද්ධාන්තයන්හි මූලික ස්ථානය හිමිව ඇත්තේ පුද්ගල ගතිලක්ෂණ සඳහා ය. එහෙත් පසුකාලීනව ඉදිරිපත් ව ඇති සිද්ධාන්ත අනුව සමාජ විසංවිධානකාරීත්වය වැනි තත්ත්වයන් හමුවේ පීඩනයට පත්වන පුද්ගලයින් වෙතින්, සමාජ තත්ත්වයන්, මූල්‍යමය තත්ත්වයන් වැනි ඉලක්ක වෙත ළඟාවීමට නො හැකි පුද්ගලයින් වෙතින් අපරාධ සිදු කෙරෙන බව දක්වා තිබේ. අපරාධ හා සම්බන්ධ මනෝවිද්‍යාත්මක පසුබිය විමසීමේදී මූලික වශයෙන් පැහැදිලි වන්නේ පුද්ගලයාගේ මානසිකත්වය මුල් වීමෙන් අපරාධ සිදු වන බවයි. මීට අමතරව සමාජ විරෝධී පෞරුෂ අක්‍රමතාව වැනි පෞරුෂ අක්‍රමතා, විවිධ මානසික රෝගී තත්ත්වයන්, පුද්ගල බුද්ධියෙහි පවත්නා විබල්‍යතාවයන්, සහ ඉගෙනුම තුළින් අපරාධ සිදුකරන බව මෙම අධ්‍යයනයේදී අනාවරණය විය.

ආන්තික සටහන්

---

[i]. **L**ombroso Cesare (1876) The Criminal Man., Retrieved 28/05/2012, 9.30 am. From Rhttp://www.d.umn.edu/~jhamlin1/lombroso.html.

[ii]. Adapted from: Cullen & Agnew (2002). Criminological Theory: Past to Present (Essential Readings). Los Angeles, CA: Roxbury.

[iii] . Edited by Todd Defresne and translated by Gregory C. Richter, Beyond the Pleasure Principles – Sigmund Freud, New South Books, Australia, 2011, PP. 367-370.

[iv] . American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fourth Edition, Text Revision, (DSM-IV-TR)*. Washington, DC: American Psychiatric Association; 2000.

[v] . Skeem, J. L.; Polaschek, D. L. L., Patrick, C. J., Lilienfeld, S. O. (15 December 2011). "Psychopathic Personality: Bridging the Gap Between Scientific Evidence and Public Policy". *Psychological Science in the Public Interest* **12** (3): 95–162.

[vi]. American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fourth Edition, Text Revision, (DSM-IV-TR)*. Washington, DC: American Psychiatric Association; 2000.

[vii]. Rueve ME, Welton RS. Violence and Mental Illness. *Psychiatry 2008*. May 2008;5(5):35-48.

[viii] . Best Evidence] Fazel S, Grann M. The population impact of severe mental illness on violent crime. *Am J Psychiatry*. Aug 2006;163(8):1397-403.